Parallelsessie Informatie en Ontmoeting 29 augustus 2024
Stedelijk programmeren
Samenvattend verslag

Aanwezigen

Voorzitter:	de heer J. Klein
Griffie:	mevrouw J. den Uyl
Notulist:	mevrouw J.M. Kiep-de Jongh
Raadsleden/ fractieassistenten:	
Stadsbelang:	de heer D. van Veen
Democraten Gorinchem:	de heer A. Boutachkourt
PvdA:	de heer A. Koçak
VVD:	mevrouw C. van Gorkom
ChristenUnie/SGP:	de heer H. Heikens
Gorcum Actief:	mevrouw V. Twickler
D66:	---
CDA:	mevrouw J. van Oversteeg
SP:	de heer A. van Houwelingen
Portefeuillehouder:	mevrouw A. Mager
Ambtelijke ondersteuning:	mevrouw C. Meijer, mevrouw L. Neijenhuis en de heer S. Te Winkel

Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom.

Stedelijk programmeren

Op 4 juli 2023 is het plan van aanpak Stedelijk Programmeren door het college vastgesteld. Op 14 december 2023 is de raad tijdens een I&O sessie geïnformeerd over de stand van zaken van het Stedelijk programmeren.
Tijdens de I&O op 29 augustus willen we de raad informeren over de huidige stand van zaken en systematiek van het stedelijk programmeren.
Tijdens de I&O sessie wordt de raad door middel van een presentatie geïnformeerd over de stand van zaken en systematiek. De raad kan naar aanleiding daarvan vragen stellen.

Wethouder Mager leidt het onderwerp in waarna een presentatie wordt verzorgd.

Mevrouw Meijer geeft aan dat de uitgangspunten voor het stedelijk programmeren vorig jaar zijn vastgesteld waarna een brede inventarisatie heeft plaatsgevonden. Vervolgens is gekeken naar de criteria voor prioritering. Het stedelijk programmeren wordt na de vaststelling onderdeel van het reguliere proces. De prioritering betreft vooral de ruimtelijk complexe projecten voor de komende tien jaar met een doorkijk naar een wat langere termijn. In de komende jaren volgt verdere verfijning en uitwerking. Sommige projecten kunnen niet zonder een ander project gerealiseerd worden.

De heer Heikens wijst op de fasering en vraagt waarom voor deze opdeling is gekozen.

Mevrouw Meijer antwoordt dat deze verdeling vanuit projectmatig werken wordt gebruikt. De initiatieffase is het komen tot een project en projectopdracht. Het onderwerp valt onder

de definitiefase, net zoals het programma van eisen. Daarna volgen realisatiefase en afronding en de evaluatie daarvan.
De Omgevingsvisie is vorig jaar vastgesteld en daaronder worden gebiedsgerichte programma's uitgewerkt. Er is gestart met een vrij uitgebreide lijst van 109 projecten met een onderscheid in regierol en faciliterende rol, projectenportfolio, IHP, zorg en maatschappelijke voorzieningen, toezeggingen, initiatieven en belangen van derden. Uiteindelijk zijn 67 nog niet concrete projecten van de oorspronkelijke lijst gehaald.

De heer Van Veen vraagt of het kan gebeuren dat projecten van de lijst van 42 resterende projecten na het doorlopen van de criteria alsnog terugvloeien.

Mevrouw Meijer antwoordt dat dit mogelijk is, maar dan wel om andere redenen. De 67 projecten die nu geschrapt zijn, zijn nog niet concreet genoeg. Op basis van de criteria kan aangegeven worden dat er nog geen inzet op een bepaald project gepleegd wordt of er kan een lagere prioritering toegekend worden.

De heer Van Houwelingen informeert wat er niet concreet is aan deze projecten (het tijdpad, het plan op zich).

Mevrouw Meijer antwoordt dat beide zaken kunnen voorkomen.

De heer Heikens vraagt waar hij bij belangen van derden aan moet denken (aangrenzende gemeenten).

Mevrouw Meijer antwoordt eigendommen van derden zoals bijvoorbeeld Linge II zuid; eigendom van het RVB, straks eigendom van een ontwikkelaar die de locatie koopt, maar wel een ontwikkeling die in gang is gezet. Geen gemeentelijk eigendom, de gemeente voert de regie niet, maar begeleidt of faciliteert.

De heer Koçak vraagt of er een voorbeeld gegeven kan worden van een project met deze nieuwe werkwijze.

Wethouder Mager refereert aan integraal werken. Aan deze nieuwe manier van werken is parallel projectmatig werken opgezet met een bestuurlijk opdrachtgever, een ambtelijk opdrachtgever en een ambtelijk opdrachtnemer zodat het project een naam krijgt en bij het college ingebracht wordt met de daarvoor benodigde capaciteit binnen de organisatie. Stedelijk programmeren is een extra tool om te kijken hoe projecten in de organisatie weggezet worden.

De heer Koçak vindt het een mooie, abstracte beschrijving. Hij is op zoek naar een concreet voorbeeld omdat hij de indruk heeft dat voortaan alles van A tot Z uitgestippeld wordt.

Mevrouw Neijenhuis vult aan dat initiatiefnemers zich regelmatig melden met een goed idee dat ruimtelijke impact heeft. Bijvoorbeeld een leegstand kantoorpand dat aangekocht wordt met het idee om daar woningbouw te plegen. Voor dergelijke initiatieven is een projectleider nodig, het bestemmingsplan moet aangepast worden, een verkeerskundige moet meekijken, er zijn parkeerplaatsen nodig. Dit maakt dat er ondertussen al tijd kwijt wordt geraakt aan iets waarvoor nooit officieel een opdracht is gegeven. In 2019 is projectmatig werken geïntroduceerd; er moet eerst een projectopdracht geformuleerd worden (doel, resultaten, budget, capaciteit). De organisatie wil heel graag dingen mogelijk maken waardoor projectopdrachten werden aangenomen door het college waarbij op een later moment bleek dat er bij de stedenbouwkundige of de afdeling ruimtelijke ordening geen capaciteit was. In beeld moet zijn welke projecten waarvan het point of no return is bereikt al lopen zodat zichtbaar wordt wat er nog opgepakt kan worden. Dit houdt in dat er soms vanwege de capaciteit nee gezegd moet worden tegen een initiatiefnemer.

De heer Koçak is overtuigd door deze uitleg.

Mevrouw Meijer vervolgt dat de criteria in drie fasen onderverdeeld zijn. Onherroepelijk; is het point of no return bereikt, zijn er al contractuele of bestuurlijke afspraken gemaakt. Fase 2; past het project binnen de ambities van het coalitieakkoord, het collegeprogramma en de omgevingsvisie. Als dit niet het geval is, gaat het project niet door. Passende projecten gaan naar de derde fase waarna een toetsing volgt (maatschappelijk, economisch, architectonisch/cultuurhistorische waarden, stedenbouwkundige waarden, klimaatadaptatie, ecologie, energie) waardoor aan de hand van scores een volgorde in de projecten ontstaat.

De heer Koçak informeert of de criteria in willekeurige volgorde staan.

Mevrouw Meijer antwoordt dat alle criteria even zwaar wegen.

De heer Heikens refereert aan veerkrachtige infrastructuren die bestand zijn tegen klimaatschommelingen en vraagt onder welk criterium dit valt.

Mevrouw Meijer antwoordt dat dit onder klimaatadaptatie valt. Desgevraagd geeft zij aan dat het lijstje van criteria als volledig wordt aangemerkt, maar er kunnen altijd zaken toegevoegd worden. De projectgroep heeft gekeken naar de meest belangrijke aspecten.

De heer Van Houwelingen wijst op projecten met een lage score die altijd onderaan de lijst zullen blijven en vraagt hoe daarmee omgegaan wordt.

Mevrouw Meijer antwoordt dat dit wellicht projecten zijn waarbij op termijn gekeken moet worden of uitvoering nog wordt gewenst. Uiteindelijk moet onderdeel zijn van de werkwijze welke projecten per jaar aangepakt worden met een herijking. Projecten vertragen, onverwachte dingen doen zich voor en dan volgt een herijking. Er zullen zich ook nieuwe dingen voordoen die een plaats moeten krijgen in de prioritering. Als iets helemaal bovenaan geplaatst wordt, moet gekeken wordt wat dit betekent voor alle andere zaken die daaronder staan; kan dit allemaal nog gedaan worden of moeten er keuzes gemaakt worden.

De heer Boutachkourt begrijpt dat 22 van de 42 projecten al onherroepelijk zijn en verzoekt om hiervan een lijstje te verstrekken.

Mevrouw Meijer antwoordt dat de definitieve lijst voor het einde van het jaar volgt.

Wethouder Mager vult aan dat zij de nieuwsgierigheid begrijpt. Bij de nieuwe werkwijze zijn intern veel mensen betrokken. Zij verwacht dat de meeste projecten bekend zullen zijn bij de raad, maar begrijpt dat er een vrees is dat enkele voor de raad belangrijke projecten wellicht ontbreken.

De heer Boutachkourt is vooral benieuwd naar de 22 projecten die al een onherroepelijke status hebben en begrijpt dat er tijd nodig is om de 20 andere projecten te bespreken.

Wethouder Mager vervolgt dat intern nader bekeken wordt hoe hiermee omgegaan wordt zonder dat er ruis ontstaat bij belanghebbenden.

Mevrouw Van Oversteeg begrijpt dat de weging is ingegeven vanuit een zekere schaarste in ambtelijke capaciteit en middelen en vraagt of de nijpende financiële situatie van de gemeente hierop nog van invloed is waardoor een herprioritering gaat plaatsvinden. Voorts vraagt zij of het denkbaar is dat de projecten met een lagere prioriteit bij de raad gebracht worden om eventueel vlot te trekken.

Wethouder Mager antwoordt dat stedelijk programmeren al als wens is opgenomen voordat er sprake was van het ravijnjaar. De huidige financiële situatie zal hier wel van invloed op

zijn. De tweede vraag ziet zij in het verlengde van de vraag van de heer Boutachkourt; hoe omgegaan wordt met de projecten en hoe wordt de raad daarin meegenomen. Daar wordt in een volgende sessie op teruggekomen.

Mevrouw Meijer stelt voor om zelf aan de slag te gaan met stedelijk programmeren aan de hand van twee casussen; wat wordt aangetroffen als deze langs de criteria gelegd worden en hoe kijkt de raad daar naar.

Mevrouw Neijenhuis licht de casussen toe. Als de omgevingsvisie wordt gebruikt om af te wegen of een project of initiatief wenselijk is, moeten alle aspecten uit de omgevingsvisie naast elkaar gezet worden (het Gorcums DNA, op weg naar 2050, drie strategische ruimtelijke ambities). De eerste vraag is of het project onherroepelijk is.
Als een project onherroepelijk is, gaat dit project automatisch mee in de stedelijke programmering. Als dit niet het geval is, is er meer ruimte om keuzes te maken.
Past het project binnen de omgevingsvisie, het collegeprogramma en het coalitieakkoord. Als dit het geval is, volgt de laatste fase met hoe het project scoort op de verschillende criteria.

1e casus: de ontwikkeling op de Lingeoever/Arkelsedijk
Bij dit project is het point of no return bereikt. Aan het einde van het jaar wordt het bestemmingsplan vastgesteld. Afspraken zijn gemaakt. Landelijke subsidies zijn binnengehaald.
Dit project past binnen de omgevingsvisie, het collegeprogramma en het coalitieakkoord. Hoe dit project zich verhoudt tot de criteria is een te diepgaande vraag om op dit moment te behandelen. Conclusie: dit project wordt meegewogen in de prioritering.

2e casus: een ontwikkeling aan de Handelskade (woningbouw)
Dit is een watergebonden bedrijventerrein. De vraag is of daar al dan niet tijdelijk woningen toegevoegd kunnen worden.
Bij dit project is het point of no return nog niet bereikt.
Dit project past niet binnen de omgevingsvisie, het collegeprogramma en het coalitieakkoord (3 rode kaarten, 5 groene kaarten). In de omgevingsvisie is aangegeven dat dit een bedrijventerrein blijft. Vanwege de watergebondenheid wordt het terrein extra beschermd door de Provincie. Aan initiatiefnemer is duidelijk gemaakt dat woningbouw niet mogelijk is waarna initiatiefnemer is overgegaan tot het ontwikkelen van bedrijfsruimten. Conclusie: dit project wordt niet meegewogen in de prioritering.

Afsluitend geeft zij aan dat het niet scoren in fase 2 inhoudt geen nieuwe projecten die niet binnen de omgevingsvisie passen. Soms komen er ideeën waar de gemeente aan mee zou willen werken, maar dan niet op die locatie. Dit kan aanleiding zijn om met initiatiefnemer in gesprek te gaan. De scoring in fase 3 is wat complexer. Als projecten van de lijst gehaald worden kan dit soms tot interessante gesprekken binnen het college leiden waarna daadwerkelijke keuzes gemaakt worden.

Mevrouw Meijer vervolgt dat in de komende tijd gesprekken gevoerd zullen worden om te komen tot een volgorde in de 22 projecten die nu op de lijst staan. Zij herhaalt dat is begonnen met 109 projecten, het is een onmogelijke klus om alle criteria voor deze projecten te bediscussiëren. Voor een aantal projecten is het point of no return gepasseerd. Binnenkomende projecten worden meteen meegenomen in het stedelijk programmeren. Voor de nog 20 resterende projecten wordt nader bekeken hoe deze binnen de werkwijze van de gemeente geïmplementeerd kunnen worden met een herijking een aantal malen per jaar. De sturingsinformatie voor projecten moet nader uitgewerkt worden om de prioritering beter te maken; wanneer gaat wat lopen en wat past bij de beschikbare ambtelijke capaciteit en financiële middelen.

De heer Heikens vraagt of sturingsinformatie hetzelfde is als beheersinstrumenten.

Mevrouw Meijer antwoordt dat beheersinstrumenten ook gaan over de informatievoorziening binnen een project (toegankelijk maken in een archief). Het gaat hier om capaciteit, planning en benodigde financiële middelen.
De werkwijze wordt binnen de organisatie nog nader besproken, eventuele aanvullingen in de criteria voor prioritering worden doorgevoerd waarna besluitvorming in het college volgt en de raad wordt geïnformeerd. Er wordt nog gewerkt aan een interactieve kaart om voor iedereen inzichtelijk te maken wat waar speelt aan projecten en in welke fase deze zich bevinden. De afronding van deze fase van stedelijk programmeren volgt in november/december.

De voorzitter bedankt voor de presentatie en het beantwoorden van de vragen.

Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering.

Toezeggingen:

- Lijst van onherroepelijke projecten delen met de raad voor het einde van het jaar (Raadsinformatiebrief)